

دکتر عادل پیغما

پیوند مجلات رشد با بسته آموزشی وزارت آموزش و پرورش

مجلات رشد و پاسخ به سؤال‌ها و مشکلات معلمان و مدیران مدارس با هم همکاری و همفکری نزدیک داشته باشند.

● معلمان باید پیش از تدریس با وظایف، مسئولیت‌ها و منزلت جدیدی که در برنامه درسی ملی با عنوان «تلقی سند برنامه درسی ملی از معلم و مربی» بیان شده است آگاه باشند و نقش مرجعیت و رهبری آموزشی خود را در هدایت تربیتی و تقدم ترکیه بر تعلیم به‌خوبی ایفا کنند و نسبت به این اصل که دانش آموز امانت الهی است و کرامت دارد وفادار بمانند. همچنین، معلم باید بر نقش فعال دانش آموز در فرایند یاددهی و یادگیری تأکید کند و برای یادگیری بهتر فرصت‌های مناسب به‌وجود آورد؛ روحیه تفکر و تعقل، پرسشگری و خلاقیت دانش آموز را تقویت و زمینه کارگروهی و انجام پژوهش‌های ساده را در کلاس و خارج از آن فراهم کند. و از همه مهم‌تر اینکه به‌هنگام آموزش برای تحقق اهداف برنامه درسی، صلاحیت‌ها و یادگیری‌های مشترک بین دروس، همت و کوشش کند.

● مدیر مدرسه نیز علاوه بر وظایف خاص خود، باید مدرسه را یک سازمان تربیتی و اجتماعی کوچک تلقی کند و شرایطی فراهم آورد که دانش آموزان بتوانند بخشی از تجربه‌ها و مهارت‌های زندگی را در بستر مدرسه کسب کنند و سودمندی آموخته‌های مدرسه‌ای را با زندگی واقعی و اجتماعی و در ارتباط با شناخت خود، خالق، خلق و خلقت درک کنند.

اگرچه تا به حال مجلات رشد همواره درگیر اشاعه دانش، مهارت‌ها و ارزش‌های مطرح شده در برنامه‌های درسی و آموزشی بوده‌اند و برای پاسخگویی به نیازها و به‌روز کردن اطلاعات معلمان و دانش آموزان در زمینه‌های علمی، آموزشی، هنری و تربیتی می‌کوشیدند، ولی از زمانی که سند تحول بنیادین آموزش و پرورش تصویب شده، برنامه درسی ملی به اجرا درآمده و متعاقب آن مجلات رشد به‌عنوان یکی از مؤلفه‌های بسته آموزشی وزارت آموزش و پرورش معرفی شده‌اند، جنب و جوش تازه‌ای در دفتر انتشارات و تکنولوژی آموزشی به‌وجود آمده است. زیرا به‌وضوح معلوم است که هدف صرفاً استفاده کمکی از مجلات نیست، بلکه ارتقای جایگاه مجلات به‌عنوان یکی از منابع آموزشی معتبر، به‌منظور تقویت و تحقق اهداف کلی برنامه درسی ملی، مورد توجه قرار گرفته است.

اجرای این تصمیم بخردانه، خود به خود شرایط، تکالیف و الزاماتی به‌وجود آورده است که همه دست‌اندرکاران تولید بسته آموزشی، گردانندگان مجلات رشد، معلمان و دانش آموزان را به چالش و تکاپو وامی‌دارد، مثلاً:

● کارشناسان و هیئت تحریریه مجلات رشد باید با مفاد سند تحول، برنامه درسی ملی و برنامه‌ها و کتاب‌های درسی جدید آموزشی به‌خوبی آشنا شوند تا بتوانند محتوایی سودمند و اثربخش - مطابق اهداف برنامه درسی ملی - تولید کنند که پاسخگوی نیازهای معلمان و دانش آموزان باشد.

● کارشناسان مجلات رشد، و برنامه‌ریزی درسی و آموزشی، باید به‌منظور غنی‌سازی محتوای

برخی راهکارهای استفاده از مجلات رشد

۱. مدیر و معلمان مدرسه باید با همکاری و همفکری، بخشی از وظایف مطالعاتی و پژوهشی دانش‌آموزان را مراجعه به مجلات رشد قرار دهند و آن‌ها را در جمع‌آوری اطلاعات علمی، اخلاقی، هنری، تصاویر، نمودارها و... هدایت کنند و از آن‌ها بخواهند با استفاده از اطلاعات جمع‌آوری شده نسبت به یک موضوع درسی در کلاس کنفرانس دهند، انشا بنویسند یا گزارشی تهیه کنند.

۲. معلم با حمایت مدیر مدرسه چند شماره از هر مجله رشد را که مخصوص گروه سنی دانش‌آموزانش است به کلاس ببرد و روش جست‌وجوی مطالب مربوط به یک موضوع را به آن‌ها یاد دهد. و همچنین بخشی از تکالیف کلاسی یا خارج از مدرسه را مطالعه مجلات قرار دهد.

۳. معلم می‌تواند هفته‌ای یک بار کلاسش را در کتابخانه مدرسه تشکیل دهد و با دانش‌آموزان به نقد مجلات و کتاب‌های درسی و غیردرسی بپردازد. با این کار، معلم علاوه بر آموزش مهارت‌های مطالعه، بین دانش‌قبلی و آموخته‌های جدید دانش‌آموز ارتباط برقرار می‌کند و دامنه لغات، مفاهیم و درک دانش‌آموز را توسعه می‌دهد. واقعیت این است که در همین یک یا یک ساعت ونیم مطالعه مشترک، معلم می‌تواند کارهای بسیار سودمند و اثربخشی را همسو با اهداف برنامه درسی انجام دهد که برای همیشه توشه راه علمی و معنوی دانش‌آموزان باشد باشد؛ از جمله:

- آموزش روش یادداشت‌برداری از کتاب، و مجله و رایانه با ذکر منبع، یعنی آموزش مهارت همراه با صداقت و رعایت اخلاقیات و ارزش‌ها؛
- آموزش خلاصه کردن یک داستان، مقاله و...؛
- آموزش مهارت‌های بحث و گفت‌وگو و آشنایی با فرهنگ مباحثه، برقراری ارتباط و تبادل افکار؛

- آشنا کردن دانش‌آموزان با فرهنگ‌نامه‌ها، کتاب‌های لغت، مرجع و فرهنگ اعلام و روش استفاده از آن‌ها؛

- آموزش روش طبقه‌بندی و تحلیل و تفسیر اطلاعات جمع‌آوری شده؛

- آموزش روش پژوهش و جمع‌آوری اطلاعات

از چند مجله و کتاب‌های تخصصی درباره یک موضوع خاص؛

- مطالعه شرح حال علما و دانشمندان در مجلات و تهیه مقاله یا گزارش برای ارائه در کلاس؛

- مراجعه به مجلات رشد و انجام پژوهش گروهی درباره مناسبت‌های تاریخی، علمی، هنری و...؛

هدف از انجام این‌گونه فعالیت‌ها بیشتر پرورش و توسعه شایستگی‌هایی است که در برنامه درسی ملی از آن‌ها به عنوان اهداف و یادگیری‌های مشترک در تمام دروس یاد شده است و کتاب درسی به تنهایی پاسخگوی همه آن‌ها نیست.

نتیجه اینکه ارائه توضیحات و اطلاعات درباره همه مسائلی که مطرح شد، به‌ویژه تشریح و توضیح نکات اصلی برنامه درسی ملی، انتخاب نمونه‌هایی از فعالیت‌های راهگشا و مناسب، پیشنهاد ابتکارات عملی و راهبردی برای اجرای بهتر هدف‌های مشترک و خاص برنامه درسی ملی، تهیه گزارش از مدارسی که با شوق و علاقه برنامه درسی ملی را همراه با خلاقیت و نوآوری اجرا می‌کنند و بحث‌هایی از این دست، به‌منظور درج در مجله و هدایت مخاطبان، همه از زمره چالش‌ها و دغدغه‌های جدید مسئولان دفتر انتشارات و تکنولوژی آموزشی و سردبیران و سایر گردانندگان مجلات رشد است. زیرا این گروه اینک به‌خوبی می‌دانند که دیگر «کتاب درسی، تنها وسیله آموزشی نیست» و مجلات رشد هم در کنار سایر اجزای بسته آموزشی می‌توانند در تحقق تحول بنیادین نظام آموزشی سهم بسزایی داشته باشند.

پس باید همه با هم برای پیشرفت و سربلندی نظام آموزشی کشور صمیمانه بکوشیم.

انشاءالله